

Dutnje geas lea oktavuohhta olbmuiguin
geat leat isolerejuvvon giddagasas

OAPMAHÁŽŽAN

Dát čáluš lea dutnje gii leat oapmahaš olbmui gii lea lea dahje lea leamaš
isolašuvnnas giddagasas. Dás gávnnat dieđuid movt isolašuvdna sáhtá
čuohcit olbmuide. Don oaččut maiddái rávvagiid maid ieš sáhtát dahkat
válttis dilis

Isolašuvnna ja du birra oapmahažžan

Ulbmilaš sosiála oktavuoha earáiguin lea buot olbmuid vuodđodárbu. Váilevaš ulbmilaš sosiála oktavuoha sáhtta vaháguhttit. Seammás lea váttis bidjat čielga ráji dasa mii lea doarváí olbmui. ON definere isolašuvdnan go fánga lea lássejuvvon sisa sellii 22 diimmu dahje eambo jándoris, ja danne oažžu unnán ulbmilaš sosiála oktavuoda.

Mii geat čállit dán leat miellahtut Skandinávalaš isolašuvdnafierpmádagas. Fágaolbmot min fierpmádagas leat ráhkadan gihppaga isolerejuvvon olbmuid várás dábálaš reakšuvnnaid birra isoleremis. Gihppagis addit mii rávvagiid maid fánga ieš sáhtta dahkat vai dilli buorrána ja unnidit vára vaháguvvat isolašuvnnain. Giddagas addá gihppaga olbmuide geaid riekti, giddagas dahje iežas dáhtus leat isolerejuvvon. Muhto sáhtta maiddái leat ávkkálaš dutnje oapmahažžan diehtit veahá mii dáhpáhuvvá olbmuiguin geat isolerejuvvojit. Vuolemusas sáhtat don lohkat gos don sáhtat oažžut ovttá gáhppálaga gihppagis maid mii leat ráhkadan isolerejuvvon olbmuide.

Eatnasat reagerejit go šaddet giddagassii. Lea váttis massit stivrejumi iežas eallimiin. Son gii biddjojuvvo giddagassii, deaivida olu eahpesihkarvuoda: Mii dáhpáhuvvá muinna? Man guhká galggaš čohkkát? Son gii lea giddagasas soaita vuorjašuvvat bearrasiin ja ustibiiguin. Mii dáhpáhuvvá singuin? Mii dáhpáhuvvá oktavuodain mu morssiin/irggiin, mánáiguin, skihpáriiguin? Fánga ii beasa lihkadit friddja ja

oažžu unnán buhtis áimmu. Buot dát ráhkada huša. Jus du skibir dahje bearašmiellahttu dasa lassin lea isolerejuvvon, vásiha son vel eambo huša. Rumaš ja dovddut reagerejit huššii. Oapmahažžan soaittát don vásihit ahte du skibir dahje bearašlahttu lea rievdan?

Lea dábálaš ahte isolerejuvvon olmmoš dovda iežas heittohin. Lea maiddái dábálaš ahte son láhtte eará láhkái go don leat hárvánan. Gihppagis mii govvidit mii dábálaš reakšuvnnaid isoleremii. Go don gii leat oapmahaš dieđat mii lea dábálaš, sáhtta leat dutnje álkut ipmirdit mii dáhpáhuvvá. Dutnje šaddá álkut veahkehit sihke iežat ja iežat skihpára dahje bearašlahttu.

Olbmot reagerejit iešguđet láhkái čohkkámii isolašuvnnas, muhto čuohečá meastá buohkaide ja measta buohkat rivdet. Mađi guhkit olmmoš čohkká isolašuvnnas, dađi eanet váttisvuodaid lea dábálaš oažžut.

Dá lea listu mas leat áibbas dábálaš reakšuvnnaid isolašuvnnii:

- Váttisvuodát konsentreret ja muitit
- Váttisvuodát ložžet
- Váttisvuodát oadđit Deddot
- Váibat ja ealjohuvvat
- Ahkiduššat, erdot, dahje šlundut
- Muhtumat čierugohtet álkibut.
- Soapmásat šaddet ballui, váibmoravkasii ja bivastuvvet
- Muhtumiin ožžot čoavjebákčasa,

oaivebákčasa, dahje earálágan gorutlaš reakšuvnnaid.

birra maid don jurddašat.

- Soaittát dárbašit hupmat psykologain,

Mađi guhkit olmmoš čohkká isolašuvnna, dađi váddáseabbo lea isolerejuvvon olbmui.

Leat ovdasmorašteaddji lea maiddái váttis. Don soaittát jurddašit: Mii dáhpáhuvvá mu morssiin/irggiin dál? Mii dáhpáhuvvá mu bártniin dahje nieiddain? Áhčiin dahje etniin? Movt bohtá mannat skihpáriinnán dál? Manne lea son nu hárpmas, geassáda eret dahje hilgu? Šaddá go son fas nugo lávii? Movt boahhte áiggiin? Movt ekonomiiain? Dus leat várra olu jurdagat ja gažaldagat. Maiddái dutnje gii leat oapmahaš lea lossat go okta geas don beroštat šaddá giddagasii.

Maid sáhtát dahkat?

- Joatkke galledit iežat skihpára dahje bearašlahtu vaikko son ieš ii oroge berošteamen ja orru váibbas.
- Mital mii dáhpáhuvvá du eallimis ja olggobealde muvrraid.
- Jeara movt du skihpára dahje bearašlahtu dilli lea, ja maid son jurddaša.
- Háleš iežat skihpáriin dahje bearašlahtuin gihppaga birra maid son lea ožžon.
- Leage gierdevaš. Eanas olbmot šaddet fas nugo lávejede muhtun áiggi geažes.
- Háleš buriin olbmáin dahje muhtumiin bearrašis dovdduidat

Don sáhtát maiddái váldit oktavuoda For Fangers Pårørende (FFP) (Fánngaid oapmahaččaid várás) mas lea telefodnanummar 22 11 41 30 ja e-boastačujuhus post@ffp.no. FFP (FOV) addá doarjaga ja ráđi fánngaide miehtá riikka. FFP:s (FOV:s) leat maiddái deaddiluvvon gáhppálagat dieđuin maid mii leat ráhkadan isolašuvnna birra.

Mii sávvat dat fánnga gean oapmahaš don leat lea ožžon gihppaga maid mii leat ráhkadan isolerejuvvon olmuide ja ovddeš isolerejuvvon olmuide. Sus soaitá leat dárbu hupmat duinna gihppaga sisdoalu birra. Jus fánnga ii leat ožžon gihppaga ávžžuhit mii du addit sutnje ovtta gáhppáлага. Giddagasas galget leat deaddiluvvon gáhppálagat. Don sáhtát maiddái čálihit gihppaga min ruovttusiidduin. Google min nama dahje geahča: www.isolation.network

Dearvvuođaiguin

Skandinávalaš isolašuvdnafierpmádat

Skandinávalaš isolašuvdnafierpmádaga birra

Skandinávalaš isolašuvdnafierpmádat čohkke profeššunealla, eaktodáhtolaččaid ja organisašuvnnaid iešguhtege fágasurggiin dain skandinávalaš riikkain. Min mihttomearri lea lasihit máhtu dan birra movt isolašuvdna čuohcá olbmuide. Mii moaitit ahte isolašuvdna geavahuvvo nu viidát skandinávalaš giddagasain. Ovttasbargguin Kriminálafuolahusain háliidit mii unnidit vahágiid maid isolašuvdna dávjá mielddisbuktá dan čállosa ja gihppaga bokte isolerejuvvon olbmuide. Loga eambbo min birra min ruovttusiidduin.

Min gihppagiid isolašuvnna birra oažžu áinnas kopieret ja juohkit.

Don sáhtát čálihit daid nuvttá min ruovttusiidduin.

Google min nama dahje mana neahttasiidui: www.isolation.network

Min diehtujuohkinbarggu ruhtada Nordisk samarbeidsråd for kriminologi (NSfK) (Davviriikkalaš ovttasbarggoráđdi kriminologija várás) ovttas Oslo universitehtain (Universitetet i Oslo).
Gova ovdasiiddu lea Børge Helstrøm ráhkadan.

HALDEN
PRISON
PRINTS